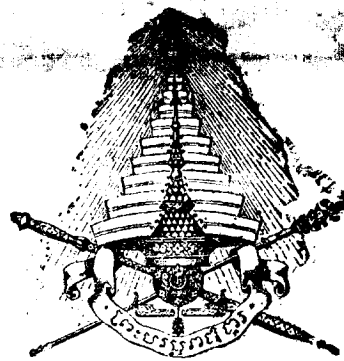

เล่ม ๑๓ แผ่นที่ ๓๓ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายนรัตนโกสินทร์ศก ๑๑๕ หน้า ๓๖๗

สารบัญ

พระราชบัญญัติ	กระบวน พิจารณา ความ	แพ่ง
รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๕	หน้า	๓๖๗
บรรด แก่	หน้า	๔๐๗
ประกาศ สำหรับ ข้าหลวง พิเศษ	จังหวัด	ศาล
หัวเมือง	จะ กำหนด ไทย ผู้แพ้คดี ที่มี ไทย	
หลวง	รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๕	หน้า ๔๐๗
ข่าวราชการ ล่วงหน้า	หน้า	๔๐๘
ข่าว ตาย	หน้า	๔๐๘
ข่าว พระราชทาน เสด็จ	หน้า	๔๐๘
พระ ราชทาน หีบ ศิลาหน้า เสด็จ	หน้า	๔๐๘

พระราชบัญญัติ
กระบวน พิจารณา ความ แพ่ง
รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๕

พระราชดำริห์

ศุภมัสสฺส พระพุทธศาสนาเถาต เปนลคคภาค
ตั้งแล้ว ๒๔๓๔ พรรษา ชคตบนิภาต จันทร

คดีนิยม จุลศักราช ๑๒๕๕ มีกฤษฎาสังวัจ
 ฉระ อาศวยุชมาศ ศุกรยักษ บัณฑรสี
 คิติ สร้อยคิวิสี สุวัชนโกสินทร์ คัถ์ ๑๑๕
 ตุลาคมมาศ เอกวิสติมาสาหคุณ พิเศษ
 พนม วาร บัญญู รัชกาล เอกณตัง สติมะ
 สังวัจฉระ สัตกษัตระ ทวิสตา อิศะทสะ
 สหัสติมะ ทิวส เขตร ปรีเฉท กาดกำหนด

พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
 มหิตนทร เทพยมหาเมถุน บรมยศ รัตน ราช
 วัณษา วรุตมพฤษ บริพัตร วรชติย ราช
 นิถ ไรคม จาควันศ ยรม มหา จักรพรรดิ
 ราช สังภาศ บรม ชรร มีก มหา ราชานิราช
 บรม นารถ บริพัตร พระจุลจอมเกล้า เจ้า อยู่หัว
 ผู้ทรง พระคุณ ขรรณ อัน ประเสริฐ เสด็จออก
 ณพระที่นั่ง จักรกรี มหาปราสาท บรมราช
 พิमान โดย สदान อุตวรานิมุช ภายใต้พระ
 มหานพบัล เสวตวรฉัตร เหนือ รัตน ขรรยงก์
 พรหมคัย พระบรมราช วงษา นวงษ แลเสนา
 ยติ รัฐมนตรี องคมนตรี ข้า ทูลฉลอง ขลุ
 พระบาท ทรวิ ชาติ ราช บริพาร ฝ่าย ทหาร
 พลเรือน ฝ่าย ทูลฉลอง ขลุ พระบาท บงกช โดย
 กำหนดตำแหน่ง เช่น อันกษกัน

จึงมี พระบรมราช โองการ คารัส เหนือ
 เกล้า ๑ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว กันว่า แต่
 ก่อนได้ ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ๑ ให้ตรา
 พระราชบัญญัติ แก้ไข กระบวน พิจารณา
 ความอาญา มีโทษ หลวง สำหรับ ใช้ชั่ว
 สมัย หนึ่ง ขึ้นไว้ เพื่อ จะ ได้ ใช้ ใน โรง ศาล
 ในระหว่าง พระราช บัญญัติ ลักษณะ พิจารณา
 ความ อาญา มีโทษ หลวง โดย พิสดาร ยัง

มิได้ตราตั้ง ขึ้นไว้ นั้น บัดนี้ ทรง พระราช
 คำวิศ เห็น ว่า ควร แก้ไข กระบวน พิจารณา
 ความ แฝง ซึ่ง ไม่มีโทษ หลวง ตั้ง ขึ้น ไว้
 เปน พระราช บัญญัติ สำหรับ ใช้ ชั่ว สมัย หนึ่ง
 เพื่อ จะ ได้ ไป ประโยชน์ ใน การ พิจารณา แล
 พิพากษา อรรถคดี ของ ราษฎร ให้
 อย่าง เดียว กัน

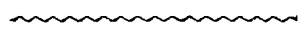
จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ๑ ให้ตรา
 พระราช บัญญัติ นี้ไว้สืบไป ดังนี้

หมวดที่ ๑

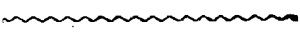
ว่า ด้วยนาม ที่ ใช้ ผู้รักษา พระราช บัญญัติ
 แล อธิบาย คำ

๑ นาม พระราช บัญญัติ
 มาตรา ๑ พระราช บัญญัติ นี้ ให้เรียก ว่า
 พระราช บัญญัติ กระบวน พิจารณา ความ แฝง
 รัตนโกสินทร์ คัถ์ ๑๑๕

๒ ใช้ พระราช บัญญัติ
 มาตรา ๒ พระราช บัญญัติ ให้ ใช้ ใน
 โรงศาล ทั้ง ปวง ทั่วไป ตลอด พระราช อาณา
 เขตร ยกเว้น ไว้แต่ ในศาล พิเศษ ซึ่งมี
 ข้อบังคับ สำหรับ ศาล นั้น ไว้แล้ว แล ในศาล
 ที่มี ขรรณ เนิยม ในศาสนา ใช้ เช่น กฎหมาย
 อยู่ จะ ไม่ ใช้ ตาม วิธี พิจารณา นี้ ก็ได้

๓ นำที่ ผู้รักษา พระราช บัญญัติ
 มาตรา ๓ ให้ เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม
 เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย แล เสนาบดี

กระทรวงนครบาล เป็นผู้จัดการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๔ อย่างไร จึง เรียกว่าความแพ่ง

มาตรา ๔ คดี ทั้งปวง พ้องกันด้วย ประการใด ๆ ก็คือ ที่ไม่ได้ร้อง ขอให้ มีโทษ อาญาหลวง ตาม กฎหมาย แล เช่น แต่ จะ คดีสินให้แล้วแก่กันไว้ ด้วย ทอด สินไหม ฤฯ ใช้ทุนทรัพย์ ทั้งปวงนั้น เรียกว่า ความแพ่ง

หมวดที่ ๓

ว่าด้วย อำนาจ ศาล

—(๑)—

๕ ศาลรับคดีพิจารณาได้ ตาม พระ ชรรมนูญ

มาตรา ๕ ให้ศาล ทั้งปวงมีอำนาจ ที่จะรับบรรดาคดี ตามกำหนดเขต แขวง บ้านเมือง ซึ่ง อยู่ในอำนาจ ของศาล ตาม พระ ชรรมนูญ แล พระราชกำหนด กฎหมายไว้พิจารณา แล พิพากษา ได้ทุกเรื่อง

๖ คดี ที่ คดีสิน ฤฯ ที่ ยินยอม แล้ว

ห้ามไม่ให้รับไว้ พิจารณาอีก

มาตรา ๖ คดีอันใด ซึ่งศาลหนึ่งศาลใด มีอำนาจ อันสมควร ให้พิจารณา แล พิพากษา เต็ม ชาติ แล้ว ก็คือ ฤฯ คู่ความได้ยินยอมกัน ในระหว่างเปรียบเทียบ แล้ว ก็คือ ผู้หนึ่งผู้ใด จะเอาคดี อันนั้น มา ร้อง ฟ้อง ชะอีก ห้ามมิให้ศาลรับไว้พิจารณา เว้นไว้แต่ เป็นการอุทธรณ์ตามกฎหมาย

๗ ถ้าด้วย อำนาจ ศาล

มาตรา ๗ อำนาจศาลน้อยใหญ่ มีลำดับกัน ดังนี้ คือ

๑ ในหัวเมือง ศาลแขวง มีอำนาจเพียงในแขวงนั้น ในกรุง ศาลโบริสภา มีอำนาจเพียงในแขวงนั้น

๒ ในหัวเมือง ศาลเมือง มีอำนาจเพียงในเมืองนั้น

๓ ในหัวเมือง ศาลพิเศษ มีอำนาจในเขต แขวง ที่ตั้งขึ้น ในเมืองนั้น

๔ ในหัวเมือง ศาลมณฑล มีอำนาจเพียงในมณฑลนั้น

๕ ในกรุง ศาลทั้งปวง ในสนามสถิตย์ยุติธรรม มีอำนาจ ตลอด พระอาณาเขต

๖ ศาลรับสั่ง มีอำนาจ ตลอด ทั่วไป ตามพระราชบัญญัติ

๘ ข้อห้ามผู้พิพากษาในคดีที่ไม่ควรพิจารณา
มาตรา ๘ ผู้ซึ่งกระทำการ ตามหน้าที่ของตุลาการ มีข้อห้าม ห้ามมิให้กระทำการนั้นเป็นอันขาด ในข้อที่กล่าวต่อไปนี้คือ

๑ ถ้าผู้พิพากษานั้น เป็นผู้ มีผล ประโยชน์ที่ได้ที่เสียเกี่ยวของ อยู่ในคดี อันนั้น ด้วย ก็คือ

๒ ฤฯ ถ้าเป็นญาติวงศ์วาร กับคู่ความฝ่ายใด ๆ โดยทางสายโลหิตสืบตระกูลต่อกัน ฤฯ โดยทางเป็นลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น ก็คือ ฤฯ เป็นวงวาร เกี่ยวพันกัน โดยทางแต่งงาน นับได้เพียงสองชั้น ก็คือ

๓ ฤฯ ถ้าเป็นผู้ที่ไว้เบียดเบียน เป็นพยาน ฤฯ ไว้เบียดเบียน เป็นผู้ชำนาญการพิเศษอย่างใด ๆ ในคดีนั้นด้วย ก็คือ

ในข้อห้ามข้อใดเหล่านี้ ต้องห้ามมิให้เป็นผู้พิพากษา ในคดีอันนั้นเป็นอันขาด

๙ นำที่ ผู้พิพากษาต้อง เป็นผู้พยายาม
เปรียบ เทียบคดี

มาตรา ๙ เมื่อ โจทย์จำเลย มาถึงศาล
พร้อมกัน ได้ เมื่อใด ให้ผู้พิพากษา ตระลาการ
เห็นเป็น นำที่ ของคน ที่ จะต้อง พยายาม ว่า
กล่าว เปรียบ เทียบ ให้ คู่ความ ปรานี ปรานอม
ยอม ถิน โดยที่ จน เติม กำลัง สติบัญญัติ
จะ กระทำ ได้ เมื่อ นั้น ถ้าว่า กล่าว เปรียบ เทียบ
ไม่เป็น ที่ ตกลง กัน ได้ แล้ว ก็ต้อง พิจารณา
ไปตาม วิธี ใน พระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ ๓

ว่า ด้วย พิจารณาคดี อัน คู่ ความ

ทำ สัญญา ถิน กระ ข้อ ประเด็น ลง ให้ คัดสิน

—๐:(๑):๐—

๑๐ คดี ที่ สัญญา ถิน ให้ คัดสิน

มาตรา ๑๐ คู่ความ มีคดี อยู่ จะ ขอ ให้
คัดสิน ใน ข้อ ความ ว่าเท็จ จริง อย่างไร ก็ที่ ๆ
ว่า ผิดชอบ อย่างไร ก็ที่ จะ ทำ เป็น หนังสือ
สัญญา กระ ข้อ ประเด็น นั้น ๆ ลง เป็น คดี
อันหนึ่ง สำหรับ ที่ ศาล จะ คัดสิน ได้
ใน หนังสือ สัญญา นั้น ต้อง มีความ ว่า เมื่อ
ศาล ได้ พิจารณา คัดสิน ใน ข้อ ความ นั้น ๆ แล้ว
จะ ยอม ทำ ตาม ความ อย่างใด ๆ ในสาม อย่าง
ที่ กล่าว ต่อ ไปนี้ คือ

(๑) อย่างหนึ่ง จำนวนเงิน ที่ คู่ความ
ได้ ตกลง กัน กำหนด ลง ไว้ ก็ที่ ๆ ที่ สัญญา
ว่า จะ ให้ ศาล กำหนด ลง เมื่อ พิจารณา แล้ว
ก็ที่ คู่ความ ฝ่าย หนึ่ง จะ ต้อง ใช้ ให้ แก่ อีก
ฝ่าย หนึ่ง ตาม ที่ ศาล คัดสิน ให้ แก่ ฝ่าย นั้น ๆ

(๒) อีก อย่าง หนึ่ง ททรัพย์ สมบัติ อันใด
ที่ ฟัง เคลื่อน จาก ที่ ได้ ๆ ไม่ ฟัง เคลื่อน
จาก ที่ ได้ ก็ที่ อัน เป็น ของ ที่ ได้ กล่าว กำหนด
ลง ไว้ ใน สัญญา แล้ว นั้น คู่ความ ฝ่าย หนึ่ง
จะ ต้อง ส่ง มอบ ให้ แก่ อีก ฝ่าย หนึ่ง ตาม ที่
ศาล คัดสิน ให้ แก่ ฝ่าย นั้น ๆ

(๓) อีก อย่าง หนึ่ง คู่ความ ฝ่าย หนึ่ง
ผู้ เกี่ยว ก็ที่ ๆ หลาย คน ก็ที่ จะ ต้อง กระทำ
การ ๆ จะ ต้อง งด เว้น จาก กระทำ การ อย่าง
หนึ่ง อย่างใด ที่ ได้ กล่าว กำหนด ลง ไว้ ใน
สัญญา แล้ว จะ ยอม ตาม ที่ ศาล คัดสิน ทุก
ประการ

คดี ทุกเรื่อง ทั้ง ที่ กล่าว มา ใน มาตรา นี้
ต้อง ให้ ยก ข้อ ความ ขึ้น เป็น ข้อ ๆ มี คำ กับ
หมาย เลข เรียง ถิน (ตาม แยก ที่ ๑ ท้าย
พระราช บัญญัติ นี้) แล จะ ต้อง กล่าว ความ
ลง ไว้ สั้น ๆ ให้ ชัด เจน ตาม ความ ที่ เป็น
อย่างไร แล มี หนังสือ สำคัญ อันใด เป็น
หลักฐาน ที่ อ้าง อัน จำ เป็น จะ ให้ ศาล
ทราบ แล คัดสิน ข้อ ซึ่ง เดียง ถิน นั้น ด้วย

๑๑ ให้ กำหนด ราคา ลง ใน คดี ด้วย

มาตรา ๑๑ ถ้า หนังสือ สัญญา นั้น ว่า ด้วย
การ ที่ จะ มอบ ส่ง ททรัพย์ สมบัติ อันใด ก็ที่ ๆ
ว่า ด้วย การ ที่ จะ ทำ ๆ จะ งด เว้น สิ่งใด ๆ
ก็ที่ ต้อง ให้ มี กำหนด ประมาณ ราคา ททรัพย์
สมบัติ ที่ จะ มอบ ส่ง นั้น ๆ ราคา สิ่ง ที่ จะ
กระทำ ๆ จะ งด เว้น ไม่ ทำ ตาม ที่ กล่าว
ลง ไว้ นั้น ด้วย

๑๒ สัญญาต้องลง สารขบเหมือนฟ้อง ในคดีอื่น
 มาตรา ๑๒ หนังสือสัญญาฉบับนี้ ถ้าทำ
 ตามความที่บังคับไว้แล้ว ก็ให้ลง สารขบ
 ไว้ในศาล ซึ่งมีอำนาจจะพิจารณา คดี
 อันมีจำนวน ๑๓ ราคา ในเรื่อง อื่น ๆ เสมอ
 เหมือนกับ จำนวน ๑๓ ราคา ในคดีที่ ทำ
 สัญญาฉบับนี้

เมื่อใดลง สารขบคดี ที่ สัญญาฉบับ
 นี้แล้ว ให้ลง เลขเข้าลำดับ ๖๓ ตามข้อ
 ๖๓ เป็นคดีความอันหนึ่ง ในระหว่าง คู่ความ
 ที่เป็นกันตัว ก่อตัว ๑๓ หลาย คน ด้วย กัน นั้น
 ว่า เป็น โจทย์ ฝ่ายหนึ่ง แล จำเลย ฝ่ายหนึ่ง
 ตาม ประโยชน์ ของ คู่ความนั้นแล้ว ให้หมาย
 นึก คู่ความ ทุก ฝ่าย ใน หนังสือสัญญาฉบับนี้ นอก
 จาก ผู้ที่ นำ สัญญา มา ยื่นด้วย

๑๓ คู่ความ อยู่ในอำนาจศาล

มาตรา ๑๓ เมื่อ หนังสือสัญญาฉบับนี้ ได้ลง
 สารขบแล้ว คู่ความ ทั้งสอง ฝ่าย นั้น ต้อง
 อยู่ใน อำนาจ ศาลนั้น กับ ฝ่าย นั้น ๆ ต้อง ถัด
 แล ทำ ตาม ข้อความ ที่ ฝ่ายใด ได้กล่าวไว้
 ใน สัญญา ด้วย ถ้า ใน สัญญา มิได้กล่าว ว่า
 ฝ่ายใด จะ ต้อง เสีย ค่า ชนวนเนียม แล้ว ศาล
 จะ บังคับ ให้ ฝ่ายใด เสีย ค่า ชนวนเนียม ความ
 ที่ พิจารณา คดี นั้น ตาม ที่ เห็น สมควร ก็ได้

๑๔ การ พิจารณา แล คดี สิ้น

มาตรา ๑๔ คดี ความ เช่น นี้ จะ ได้
 พิจารณา เหมือน คดี ความ อื่น หนึ่ง ซึ่ง ฟ้อง
 หา กัน ตาม ความ ใน หมวดที่ ๖ อัน มี ข้อ
 ความ ซึ่ง จะ ต้อง ใช้ บังคับ คดี เช่น นี้
 แต่ ที่ จะ ใช้ กัน ได้

เมื่อศาลได้ไต่สวนคดีความแล้ว ก็ให้ ๑๓
 เมื่อศาลได้พิจารณา สืบพยาน ตาม ที่ ศาล
 เห็น สมควร จะ สืบแล้ว ก็ให้ ถ้า ศาล เห็น เป็น
 ที่ พอใจ ใน ข้อเหล่านี้ คือ

ข้อ ๑ ว่า หนังสือสัญญาฉบับนี้ คู่ความ
 ได้กระทำไว้ถูกต้องแล้ว แล

ข้อ ๒ ว่า คู่ความนั้น มี ประโยชน์ อยู่ใน
 คดีที่ กล่าว ใน สัญญาฉบับนี้ จริง แล

ข้อ ๓ ว่า ข้อความใน คดีนั้น สมควร
 ที่ จะ พิจารณา คดี สิ้น ได้ ทั้งนี้แล้ว ให้ ศาล
 พิจารณา คดี สิ้น คดี นั้น เหมือน กับ คดี อื่น
 ทั้งปวง ตาม ขบวนการ เสมอ แล เมื่อ ได้ คดี สิ้น แล้ว
 ให้ มี คำสั่ง ให้ ทำ ตาม คำ คดี สิ้น เหมือน
 กับ ข้อความ ที่ กล่าวไว้ ใน หมวดที่ ๑๓
 แห่ง พระราชบัญญัติ นี้ ด้วย

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยลักษณะฟ้องความ

—๐:(๐):—

๑๕ ฟ้อง คดี ตาม ชั้นศาลที่ควร

แก่รูปความ

มาตรา ๑๕ การที่ จะ ฟ้องความ ให้ ฟ้อง
 ณ ศาล ตาม ชั้นที่ สมควร แก่ รูป ความ ซึ่งมี
 อำนาจ ตาม พระ อรรถนถุ แล พระราชกำหนด
 กฎหมาย พอ จะ พิจารณา ความ เรื่อง นั้น ได้

๑๖ จะฟ้องคดี ต้อง ฟ้อง ในท้องแขวง

เว้นแต่ศาลจะบังคับให้จำเลยทำได้

ในท้องอื่น จะฟ้องต่อศาล

ที่จำเลยอยู่ในแขวงนั้นก็ได้

มาตรา ๑๖ ถ้าความที่ฟ้องกล่าวหา กัน
 ด้วยคดีเหล่านี้ คือ

ข้อ ๑ เพื่อจะเอาคืน สมบัติ พัสก อันเป็น
ของไม่พึง จะให้เคลื่อน จากที่ ไท่ มีที่ คิน เป็นคั่น

ข้อ ๒ เพื่อ จะ ขอ แยก สมบัติ พัสก อันเป็น
ของ ไม่ พึง จะ ให้เคลื่อน จาก ที่ ไท่

ข้อ ๓ เพื่อ จะ ห้าม ญา ได้ ในการ จินา ญา
ข้อ ชาย สมบัติ พัสก ด้วย ผิด สัญญา อย่าง
ใด ญา ขอ อำนาจ ศาล ให้ ชัย ไล ใน สิ่ง อัน
เป็นของ ไม่ พึง จะ ให้เคลื่อน จาก ที่ ไท่

ข้อ ๔ เพื่อ จะ ให้ ทักสิน ผล ประโยชน์ ญา
อำนาจอย่างใด ๆ อัน จะ พึง มี ใน สมบัติ
พัสก อัน เป็น ของ ไม่ พึง จะ ให้เคลื่อน จาก
ที่ ไท่

ข้อ ๕ เพื่อ จะ ขอ สิ้น โทม ในการ ที่ ผู้
อื่น กระทำล่วง ต่อ สมบัติ พัสก อัน เป็น ของ
ไม่ พึง จะ ให้เคลื่อน จาก ที่ ไท่

ข้อ ๖ เพื่อ จะ เอา คืน ทรมัย สมบัติ พัสก ซึ่ง
เป็น ของ พึง เคลื่อน จาก ที่ ไท่ แต่ หาก ของ
เหล่านั้น ค้อ ยัก หน่วง กัก ขัง ไว้ ใน ที่ ไท่ ๆ

คดี ทั้ง นี้ ถ้า ทรมัย สมบัติ พัสก เหล่า นั้น
อยู่ที่ ไท่ ให้ พ้อง ต่อ ศาล ซึ่ง ไท่ ยัก คับ คดี ใน
ท้อง ที่ นั้น เว้น แต่ ถ้า คดี เรือง ไท่ ถึง เกี้ยว
ด้วย สมบัติ พัสก อัน เป็น ของ ไม่ พึง จะ ให้
เคลื่อน จาก ที่ ไท่ ซึ่ง จำเลย ไท่ ยัก เอา ไว้ เอง

ญา ผู้อื่น ไท่ ยัก ไว้ แทน แล้ว โจทย์ จะ ขอ
เอาคืน ญา จะ ขอ สิ้น โทม ถ้า หาก ว่า รูป ความ
จะ พึง สำเร็จ คง ค่า ขอ ของ โจทย์ บริบูรณ์
ด้วยอำนาจ ที่ ศาล ยัก คับ ให้ จำเลย กระทำ
ไท่ ใน ที่อื่น ความ อย่าง นี้ จะ พ้อง ฅศาล
ซึ่ง ว่า กล่าว ท้อง ที่ สมบัติ พัสก อยู่ ญา จะ

พ้อง ฅศาล ซึ่ง ไท่ ว่า กล่าว ท้อง ที่ ที่ จำเลย
ไป ทั้ง ทำ มา ทากิน ญา ไป อยู่ใน เวลา พ้อง
นั้น ก็ ไท่

๑๗ พัสก ที่ เหลื่อม ไล้ แขวง กั้น
ให้ ศาล จก ยัน ทัก ไว้ แล พิจารณา ต่อ ไป
ไม่ เป็น เหตุ อุตธรณ์

มาตรา ๑๗ ถ้า ทรมัย สมบัติ พัสก กัง
ไท่ ว่า มา ใน มาตรา ๑๖ อยู่ใน ที่ เหลื่อม ไล้
ไม่ แน่ ชัก ว่า อยู่ใน ท้อง ที่ เขต รอำนาจ ศาล
นั้น ญา ศาลอื่น ซึ่ง เขต ร อยู่ ติด ก่อ กัน เมื่อ
ศาล ไท่ พิจารณา เห็น ข้อ สงสัย มี อยู่ จริง เช่น นี้
แล้ว ก็ ให้ เจต หมาย เหตุ ลง ไว้ แล พิจารณา
คดี นี้ ไท่ ต่อ ไป เหมือน กับ ที่ เหล่า นี้
อยู่ใน เขต รอำนาจ ของ ศาล นั้น แล ข้อ
สงสัย เช่น นี้ ถึง จำเลย จะ เอา เป็น เหตุ
อุตธรณ์ ว่า สมบัติ พัสก เหล่า นั้น ไม่ ไท่
อยู่ใน เขต รอำนาจ ของ ศาล ที่ พิจารณา ความ
เมื่อ ศาล อุตธรณ์ ไท่ ตรวจ เห็น ข้อ สงสัย
ของ ศาล เก็บ สมควรร แล้ว ก็ อย่า ให้ พึง เป็น
อุตธรณ์ ใน ข้อ นั้น

๑๘ คดี นอก จาก กำหนด ใน มาตรา ข้าง บน นั้น
จะ พ้อง ตาม ท้อง ที่ ญา ศาลอื่น ก็ ไท่

มาตรา ๑๘ ความ แพ่ง อัน เกิด แต่ สรรพ
เหตุ อย่างอื่น นอก จาก ที่ ไท่ ว่า มา แล้ว นั้น
โจทย์ จะ พ้อง ฅศาล ไท่ ซึ่ง ไท่ ยัก คับ ความ
ใน ท้อง ที่ เหล่า นี้ คือ

ข้อ ๑ ที่ เกิด มูล คดี ก็ คือ ญา

ข้อ ๒ ที่ จำเลย ทั้งหมก อาไศรย อยู่
ญา ทำ มา ทากิน อยู่ใน เวลา ที่ พ้อง นั้น ก็ คือ ญา

ข้อ ๓ ที่ จำเลย แต่คนใดคนหนึ่ง ออไรอย
 อยู่ๆทำ มาหาถิ่น อยู่ ในเวลาที่ ฟ้องนั้น
 ก็คือ ก็ฟ้องได้ เว้นไว้แต่ถ้า ศาล ซึ่ง
 โจทย์ยื่น ฟ้อง นั้น เห็นว่าศาล อัน จะ พิจารณา
 คดี เรื่อง นั้น เอาความยุติธรรมได้ สดวก
 กว่า จะชี้แจงให้ โจทย์ ไปฟ้องยัง ศาล ซึ่ง
 สมควร จะ พิจารณา คดี เรื่อง นั้น ก็ได้

๑๙ จำเลย อยู่ เขต ศาลหนึ่งคดี เลิก ขึ้น
 ใน ศาลหนึ่ง โจทย์ จะ ฟ้อง ศาลใดก็ได้
 มาตรา ๑๙ ถ้า จำเลย ตั้งบ้านเรือน ฤฯ
 ทำมาหาถิ่น อยู่ ในท้องที่ เขต อำนาจ
 ศาลหนึ่ง แลไปเกิดคดี ขึ้น ด้วยเหตุทรัพย์สิน
 สมบัติ อัน เป็น ของ ฟัง เคลื่อน จาก ที่ใด นั้น
 ในท้องที่ เขต อำนาจ ศาลอื่น โจทย์ จะ
 เลือกร้อง ในศาลใดก็ได้

๒๐ ทรัพย์สินเคลื่อน ที่ ไม่ได้ เกี่ยวอยู่
 ในเขต ของศาลใดให้ ฟ้อง ศาล นั้น
 มาตรา ๒๐ ถ้า สมบัติ พัสค อันไม่ ฟัง
 จะให้เคลื่อน ที่ได้ อยู่ ในท้องที่ อัน เกี่ยว กัน
 แต่ถ้า เกี่ยว อยู่ ในเขต อำนาจ ศาล ไหน บ้าง
 ศาล นั้น บ้าง โจทย์ จะ ฟ้อง ในศาลใด ซึ่ง มี
 สมบัติ พัสค ที่ ได้ ว่ามา อยู่ ในเขต อำนาจ
 ศาล แม้แต่ ส่วนหนึ่ง ก็ว่าความได้ ทั้ง เรื่อง

๒๑ จำเลย ไม่ได้ อยู่ใน แขวง ของศาล
 จะ ขอ ให้ยกคดี เสีย ก็ได้
 มาตรา ๒๑ ความเรื่องใด ซึ่งกฎหมาย
 ยอมให้ โจทย์ เลือกร้อง ได้ต่างศาล แล โจทย์
 ได้ ฟ้อง ณ ศาล ซึ่ง จำเลย มิได้ ออไรอย ฤฯ

ทั้ง ทำมาหาถิ่น อยู่ ฤฯ จำเลย ทั้งหมด ไม่ได้
 ออไรอย อยู่ ฤฯ มิได้ ทั้ง ทำมาหาถิ่น จำเลย
 จะ ยื่น ทูลขอ ขอต่อศาล นั้น ไม่ ให้ พิจารณา
 คดี เรื่อง นั้น ก็ได้ แต่ จำเลย ต้อง ขอ หมาย
 แจง ความ ทั้ง นี้ ให้ โจทย์ ทราบ เสีย ก่อน

เมื่อ จำเลย ได้ ยื่น ทูลขอ คราว มา นี้ ก็ให้
 ศาล ตาม คู่ความ ทั้งสอง ฝ่าย จนแปล ที่
 พอใจ ของศาล ถ้าศาล เห็น ว่า ความเรื่องนั้น
 ถ้าส่ง ไปให้ ศาลอื่น ศาลหนึ่ง ศาลใด พิจารณา
 จะ ได้ ความ จริง โดย ทางยุติธรรม สดวก
 กว่า จะ ยุค การ พิจารณา เสีย ที่ เกี่ยว ก็ได้
 เมื่อเช่น นี้ ค่า ฤฯ ขรรณเนียม ซึ่ง คู่ความ
 ได้ ออกไป แล้ว จะควร ประการใด ให้ บังคับ
 ไปตามศาล จะ เห็นควร

เมื่อศาลใด สิ้น ยุค การ พิจารณา แล้ว แล
 โจทย์ จะ ขอ ถอน ฟ้อง เพื่อไป ฟ้อง ที่ ศาล
 อื่น ฤฯ ประการใด ก็ให้ศาล ฤฯ คำสั่ง แล
 เหตุผล ที่ ได้ ยุค การ พิจารณา นั้น ลง ใน
 ท้าย ฟ้อง แล้ว คำนึง ให้ โจทย์ ไป แต่ การ ที่ จะ
 ทูลขอ ให้ ยุค พิจารณา นี้ จำเลย ต้อง รียบ
 ขอเสีย โดยเร็ว อย่าให้ พัน กำหนด วัน ฟัง
 ความ ชั้น ชั้น สอง สถาน ถ้า พัน นั้น ไปห้าม
 มิให้ ศาล รียบ คำ ทูลขอ อย่าง นี้

๒๒ ถ้าศาลใด ยุค พิจารณาไว้
 โจทย์ จะ ฟ้อง ศาลใหม่
 ถ้าเสีย ค่า ขรรณเนียม แล้ว
 ไม่ต้อง เสียซ้ำ อีก

มาตรา ๒๒ ความเรื่องใด ถ้าศาล หนึ่ง
 ได้ ยุค การ พิจารณา คราว มา ใน มาตรา ๒๑

แต่ โจทย์ จะ รับ เขา พ่วง เค็ม ไป พ้อง ที่ ศาล อื่น
 ขวรคา ค่า ขรรณนิยมศาล อย่างไร ซึ่ง ศาล
 ก่อน ใ้ เรียก ไว้ จาก โจทย์ แล้ว ศาล ซึ่ง รับ
 พ้อง ไว้ ที่ หลัง ไม่ ต้อง เรียก ค่า ขรรณนิยม
 ซึ่ง โจทย์ ได้ เสีย ไว้ แล้ว หนี อีก ชั้น หนึ่ง

หมวดที่ ๕

ว่าด้วย ลักษณะพิจารณาความ มโน สาระห์

—๐:(๐):๐—

๒๓ ทน ทวพิย์ต่ำกว่า สอง ร้อย บาท
 เรียกว่า ความ มโน สาระห์

มาตรา ๒๓ ความ แพ่ง ซึ่ง โจทย์ ร้อง ขอ ใ้
 ศาล บัง คับ ใน คดี อัน เกี่ยว ทับ ทวพิย์ สิ่ง
 ของ ฤๅ สมบัติ พัสค อย่ง อื่น ฤๅ สิ่ง อื่น ใด
 อัน เป็น ข้อ วิวาท ใน คดี อัน นั้น มี กำหนด
 เงิน ฤๅ ราคา ที่ โจทย์ ร้อง ขอ ไม่ เกิน กว่า
 สอง ร้อย บาท จัก ว่าเป็น ความ มโน สาระห์
 ใ้ ศาล บัง คับ พิจารณา รวบ รั้ ใ้ สั้ เข้า
 ตาม ที่ กล่าว ไว้ ใน หมวด นี้

๒๔ ความ มโน สาระห์ โจทย์ จะ ยื่น เรือง รว

ฤๅ ขอ ค้วย ฝาก ใ้ เรียก จำเลย มา กั ใ้

มาตรา ๒๔ โจทย์ จะ พ้อง ความ มโน สาระห์
 จะ ยื่น เรือง รว ฤๅ มา แจ้ง ข้อ พ้อง แต่ ขอ
 หิมาย ศาล ตาม แขนบ ที่ ๒ เรียก จำเลย มา
 แก่ คดี ที่ เกี่ยว กั ใ้

๒๕ วิธี ออก หมาย เรียก จำเลย

มาตรา ๒๕ หมาย เรียก จำเลย นั้น ใ้

กระทำ โดย หลั กฐาน ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ ใ้ ศาล มี ถึง ทั่ว จำเลย ที่ เกี่ยว

ข้อ ๒ ใ้ แจ้ง หนี ความ ที่ กล่าว หา แล จำ

นวน ทวพิย์ ซึ่ง โจทย์ ขอ ใ้ เรียก จาก จำเลย
 ใ้ จำเลย ทราบ

ข้อ ๓ ใ้ บัง คับ หนัก ใ้ จำเลย มา แก่ คดี
 ตาม กำหนด วัน ใน หมาย

ข้อ ๔ ใ้ โจทย์ ใ้ ชื่อ ฤๅ สำคัญ ไว้ ใน
 หมาย ว่า โจทย์ ใ้ ชว ใ้ ศาล ออก หมาย นั้น

ข้อ ๕ ใ้ ประทับ ตรา ศาล เป็น สำคัญ

ข้อ ๖ หมาย นั้น ใ้ เข้า พน กงาน ศาล ใ้
 ไป ใ้ จำเลย ทราบ แล ใ้ มอ ย สำเนา หมาย
 ใ้ จำเลย ไว้ ส่วน ัน หมาย ที่ จำเลย ใ้ ส่ง
 ชื่อ ฤๅ ทำ สำคัญ ค้วย ลาย มือ รับ แล ัน ใ้
 เข้า พน กงาน นำ กลับ มา รั้ ใ้ ศาล

๒๖ จำเลย จะ มาเอง

ฤๅ แต่ง ทนาย มา แทน กั ใ้

มาตรา ๒๖ เมื่อ จำเลย ใ้ ทราบ หมาย แล
 ถึง วัน ัน ัก จำเลย ต้อง มาเอง ฤๅ ต้อง แต่ง
 ทนาย ไว้ ความ ใ้ มา แก่ คดี แทน ต่อ ศาล
 ใน วัน กำหนด พัง ความ ที่ จะ พิจารณา ใน ชั้น
 ี่ สอง สถาน

๒๗ ความ มโน สาระห์

นอกจาก ที่ กำหนด ไว้ ใน หมวด นี้

ใ้ ใ้ ตาม วิธี พิจารณา ความ แพ่ง สามัญ

มาตรา ๒๗ ลักษณะ พิจารณา ความ มโน
 สาระห์ ผิด กั ความ แพ่ง สามัญ เพียง เท่านั้น
 นอกจาก นี้ ข้อ ความ ใน ลักษณะ พิจารณา
 ความ แพ่ง สามัญ ต่อ ไป ใน พระราช บัญญัติ นี้
 ยท ใ้ ที่ ไม่ ชัด ชวาง ต่อ ัน กั ใ้ ใ้ เป็น
 อย่ง เกี่ยว ัน ทุก ประการ

หมวดที่ ๖

วิธี พ้อง คติ ที่ เกี่ยว ด้วย ตัว ผัก ใช้จ่ายเงิน

แล ตัว ผัก ส่ง เงิน

— ๐ —

๒๘ อธิบาย คำ ที่ ว่า ตัว ผัก

มาตรา ๒๘ บรรดา คติ ที่ เกี่ยว ด้วย ตัว ผัก ใช้จ่ายเงิน แล ตัว ผัก ส่ง เงิน คือ อธิบาย ว่า

หนังสือ ที่ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ทำ ขึ้น เป็น คำ สั่ง ให้ จ่าย เงิน ใช้จ่าย ให้ แก่ ผู้มี ชื่อ เป็น จำนวน เงิน เท่านั้น ใน กำหนด วัน เดือน ปี เท่านั้น ผู้รับ ใช้จ่ายเงิน ได้ ลง ชื่อ รับ ว่า จะ ใช้จ่ายเงิน ตาม นั้น เป็น สำคัญ แล้ว ก็ คติ ฎายัง ไม่ ได้ ลง ชื่อ ก็ ว่า เรียก ว่า ตัว ผัก ใช้จ่ายเงิน

แล หนังสือ รับ จะ ใช้จ่ายเงิน มี ว่า ผู้ทำ จะ ยอม ใช้จ่ายเงิน เท่านั้น แก่ ผู้มี ชื่อ อยู่ใน หนังสือ นั้น ใน กำหนด วัน เดือน ปี เท่านั้น ฎา กำหนด เมื่อ มา ทวง ก็ คติ เรียก ว่า ตัว ผัก ส่ง เงิน บรรดา ตัว ผัก เช่น นี้ ถ้า มี ผู้ พ้อง ขึ้น ว่า ไม่ ได้ รับ เงิน ตาม ผัก ภายใน หก เดือน นับ ทั้ง แล้ว ถึง กำหนด ใช้จ่าย นั้น เช่น นั้น ไป แล้ว ให้ ศาล ออกหมาย ตาม แบบ ที่ ๓ แล้ว ให้ ศาล พิเคราะห์ รวย รัด ให้ สิ้น เข้า ตาม วิธี ดัง จะ ฎา กล่าว ต่อไป

๒๙ จำเลย จะ ต่อสู้ ต้อง วาง เงิน

ไว้ เป็น กลาง ฎา มี พยาน

มาตรา ๒๙ ภายใน เจ็ด วัน นับ ทั้ง แล้ว วัน ออกหมาย เป็น ต้น ไป ศาล ได้ รับ คำ ร้อง ของ ผู้ฟ้อง หา เป็น จำเลย ขอ ต่อสู้ คติ เช่น นี้

ก็ ให้ ศาล อนุญาต ให้ ผู้ฟ้อง หา เป็น จำเลย ต่อสู้ คติ ได้ แต่ ผู้ฟ้อง ต้อง ยอม เอา เงิน ตาม จำนวน ซึ่ง คติ ค้าง อยู่ใน ตัว นั้น มา วาง เป็น กลาง ไว้ ณ ศาล ก่อน ฎา มี นั้น ผู้ฟ้อง ต้อง นำ พยาน คน ใด คน หนึ่ง ฎา ตนเอง มา สาขาน ตัว ให้ การ ให้ ศาล เห็น เป็น ที่ พอใจ ว่า ตน จะ ต่อสู้ ได้ ตาม กฎหมาย แล ความ ยุติธรรม ใน ข้อ ที่ ไม่ ยอม ใช้จ่ายเงิน ฎา ให้ ศาล เห็น เป็น ที่ พอใจ ว่า ผู้ฟ้อง ตัว นั้น จะ ต้อง สืบ พยาน ให้ เห็น จริง ว่า ได้ ตัว ดัง เช่น พ้อง ไว้ นั้น มา โดย เหตุ ที่ ได้ รับ ประโยชน์ แล เปลี่ยน กัน อย่างไร ฎา ให้ การ กล่าว ข้อ ความ ที่ จริง อย่าง อื่น ๆ ที่ ศาล เห็น พอ จะ ยอม ตาม คำ ร้อง ขอ ต่อสู้ นั้น ได้ เมื่อ ศาล ยอม ดัง นั้น แล้ว ศาล จะ เรียก ประกัน ไว้ แล ให้ ทำ ทณฑ์บน อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ไว้ ด้วย ได้ แล้ว จึง ให้ มี คำ สั่ง ให้ โจทก์ นั้น ยื่น พ้อง เหมือน คติ สำคัญ ต่อไป

๓๐ ถ้า จำเลย ไม่ มา ขอ อนุญาต ต่อสู้

ให้ คติ สิ้น เป็น แพ้ แล อุตรรณ์ ไม่ ได้

มาตรา ๓๐ ถ้า จำเลย มี ได้ มา ขอ อนุญาต ที่ จะ ต่อสู้ คติ แล โจทก์ ได้ พิสูจน์ ต่อศาล ให้ สมจริง ว่า จำเลย ได้ รับ หมาย แล้ว ก็ ให้ ศาล คติ สิ้น ได้ เมื่อ ครบ กำหนด เจ็ด วัน โดย บังคับ ให้ จำเลย ใช้จ่ายเงิน ให้ แก่ โจทก์ ไม่ เกิน กว่า จำนวน ที่มี อยู่ใน ตัว นั้น ก็ ให้ เสีย กอด เข็ญ ตาม กฎหมาย คติ จน ถึง วันที่ ได้ คติ สิ้น แล ให้ เสีย ค่า ฤชา ธรรมเนียม ให้

แทนโทษตามที่ศาลเห็นสมควร แล้วจำเลย
จะฟ้องอุทธรณ์ต่อไปไม่ได้

๓๐ ถ้า มีเหตุ พิเศษ ศาล จะ ยก คำ ตัดสิน

ฎีกา การ ร้อง ตาม คำ ตัดสิน

แต่ อนุญาต ให้ จำเลย สู้คดีต่อไปก็ได้

มาตรา ๓๐ ถ้า มีเหตุ เช่น การ พิเศษ เกิด
ขึ้น เมื่อ เวลา ตัดสิน แล้ว ศาล ก็มี อำนาจ ที่ จะ
ให้ ยก คำ ตัดสิน นั้น เสีย ได้ แต่ ถ้า เป็น การ
จำ เป็น จะ ต้อง รัง การ ร้อง ตาม คำ ตัดสิน ก็ ให้
ยก เสีย ได้ เหมือน กัน แต่ ถ้า ศาล เห็น เหตุ
สมควร จะ ต้อง ให้อุญาต ให้ จำเลย ต่อ สู้
คดี นั้น ต่อ ไป ก็ อนุญาต ได้ แต่ ศาล มี อำนาจ
จะ เรียก ทัก ท้วง อย่าง ไต อย่าง หนึ่ง จาก จำเลย
ไว้ ใน การ อนุญาต ให้ ต่อ สู้คดี แต่ เหตุ การ
ที่ ศาล ให้อุญาต เช่น นี้ ต้อง ให้ ระบุ หมาย
ไว้ ใน สำนวน ความ เรือง นั้น ด้วย

๓๑ ศาล จะ เรียก ทัก ไว้ เป็น กลาง

แต่ เรียก ประกัน โทษ ได้

มาตรา ๓๑ ใน วิธี ที่ ข้าราชการ ตาม ความ
ใน หมวด นี้ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ ยึด เอา ตัว
ผู้ คดี นั้น ไว้ เป็น ของ กลาง ที่ ศาล ได้ แต่
มี อำนาจ ที่ จะ ให้อยก ข้าราชการ เลิก จนกว่า โทษ จะ หา
ประกัน เงิน ค่า ฤชา ชรรม เนียม ศาล ด้วย ก็ได้

๓๓ ผู้ ถัด ตัว ผู้ คดี จะ ฟ้อง เอา ค่า ใช้ สอย ก็ได้

มาตรา ๓๓ ผู้ ถัด ตัว ผู้ คดี ซึ่ง ยัง ไม่ได้
ใช้ เงิน นั้น ก็ มี อำนาจ ตาม กฎหมาย ที่ จะ

ฟ้อง เรียก เอา เงิน ค่า ใช้ สอย ใน เหตุ ที่ ต้อง
ใช้ ไป เพราะ ไม่ได้ รับ เงิน ตาม ฝัก ฝัก นั้น ด้วย
เสมอ เหมือน กับ จำนวน เงิน ใน ตัว นั้น เอง

๓๔ ผู้ ถัด ตัว ผู้ คดี จะ ฟ้อง จำเลย คน เดียว

ๆ หลาย คน ก็ได้

แต่ ต้อง แยก จำนวน เงิน เป็น ส่วน ๆ

มาตรา ๓๔ ผู้ ถัด ตัว ผู้ คดี นั้น จะ ฟ้อง
เรียก จำเลย คน เดียว ๆ หลาย คน ซึ่ง เกี่ยว ข้อง
ด้วย ตัว ผู้ คดี นั้น ก็ได้ แต่ ให้ ถือ ว่า การ ที่
ได้ ออก หมาย ตาม ที่ ได้ กล่าว มา ใน หมวด นี้
เป็น การ ตั้ง ต้น พิจารณา คดี ของ จำเลย ผู้ ที่
รับ หมาย นั้น ๆ แต่ หมาย ๆ จำนวน เงิน
ที่ ได้ เรียก ใน หมาย นั้น จะ ต้อง กล่าว ความ
ๆ แยก จำนวน เงิน ออก เป็น ส่วน ๆ ว่า จำเลย
คน ไต ๑ จะ ต้อง เสีย เงิน เท่า ไต ให้ แจ่ม
แจ้ง ชัด เจน ให้ จำเลย ทุก คน รู้ ชัด เพื่อ จะ
ได้ ต่อ สู้คดี เฉพาะ ตัว

หมวด ที่ ๗

ว่า ด้วย วิธี พิจารณา ความ แพ่ง สามัญ

— ๐ —

๓๕ อย่างไร จึง เรียก ว่า ความ แพ่ง สามัญ

มาตรา ๓๕ ถ้า โจทย์ ฟ้อง ความ แพ่ง
ใน คดี เกี่ยว ด้วย สิ่ง ของ ๆ สมบัติ อย่าง อื่น
อัน มี ทน ทรัพย์ เกิน กว่า สอง ร้อย บาท ขึ้น ไป
ๆ เกี่ยว หนึ่ง ด้วย คดี อัน มี มูล เหตุ ๆ
สาขา เหตุ ใน ข้อ วิวาท ด้วย จำนวน เงิน ๆ
ราคา เงิน เกิน กว่า สอง ร้อย บาท ขึ้น ไป ๆ เพื่อ

จะเรียกสินไหม เกินกว่าสองร้อย บาท ขึ้น ไป ให้
ทำเรื่อง รว ยื่น ต่อ ศาล เป็น พ้อง ตาม แขน
ที่ ๔ แล ให้ ศาล เขียน หมายถึง เรียก จำเลย
ลงใน ท้าย เรื่อง รว ส่ง ไป ยัง จำเลย

๓๖ ให้จำเลยทำคำให้การ

มา ยื่น ตามกำหนดไม่ให้ มี คำ ตัก ฟ้อง

มาตรา ๓๖ เมื่อ จำเลย ได้ ทราบ หมายถึง
แลคดี โจทก์ กล่าวหา แล้ว ห้ามมิให้ จำเลย
มี คำ ตัก ฟ้อง ให้ ทำ คำ ให้ การ ตาม แขน
ที่ ๕ มา ยื่น ต่อ ศาล ภายใน ๘ วัน ถ้า แม้ จำเลย
จะ มี ข้อ ความ ตัก ฟ้อง ประการ ไต จำเลย จะ
กล่าว แก่ ใน คำ ให้ การ ก็ ได้

อนึ่ง เรื่อง รว ยื่น ต่อ ศาล ก็ คดี คำ ให้ การ
ที่ จำเลย ทำ ยื่น ต่อ ศาล ก็ คดี ให้ ยื่น ไว้ ต่อ ศาล
ฉบับหนึ่ง แล ให้ โจทก์ จำเลย คัก สำเนา
ส่ง ต่อ ศาล พอ ที่ จะ ส่ง ให้ โจทก์ จำเลย
คน ละ ฉบับ ทั่ว กัน

อนึ่ง เมื่อ จำเลย ได้ ยื่น คำ ให้ การ ต่อ ศาล
แล้ว ให้ ศาล มี หมายถึง ตาม แขน ที่ ๖
กำหนด วัน นัด ให้ คู่ ความ มา ฟัง ความ
เรื่อง นั้น เป็น ชั้น แรก คือ ชั้น สอง สถาน ภายใน
เจ็ด วัน ตั้ง แต่ วัน ที่ หมายถึง ไป

๓๗ จำเลยหลายคนให้หมายเรียงทั่ว

มาตรา ๓๗ การ ที่ ศาล จะ ทอด โฉนด
บัตร หมายถึง อย่าง ไต ๆ ถึง จำเลย นั้น ถ้า จำเลย
หลายคน ให้ หมายถึง เรียง ทั่ว

๓๘ จำเลยเป็นบริษัท

ให้ หมายถึง ถึง ที่ ทำการ ของ บริษัท

มาตรา ๓๘ ถ้า จำเลย เป็น บริษัท ซึ่ง คน
หลายคน เข้าหุ้น ส่วน กัน ทำการ มี ชื่อ บริษัท
ที่ ได้ จด ทะเบียน แล โฆษณา การ ไว้ ตาม
กฎหมาย ให้ พ้อง เรียก ชื่อ บริษัท อย่าง นั้น
เป็น จำเลย ให้ ส่ง หมายถึง ที่ ทำ การ ของ
บริษัท นั้น ซึ่ง อยู่ใน ที่ อำนาจ ของ ศาล หมายถึง
นี้ เมื่อ ได้ แจ้ง แก่ ผู้ อำนาจ การ จา ผู้ จัด การ
ของ บริษัท ใน ที่ นั้น แล้ว ก็ ให้ ฟัง เหมือน
กับ ที่ หมายถึง เรียก จำเลย แล้ว

๓๙ จำเลยเข้าหุ้นส่วน

แต่ไม่ได้โฆษณาการเป็นบริษัท

ให้ หมายถึง เรียง ทั่ว

มาตรา ๓๙ ถ้า จำเลย หลายคน ซึ่ง เป็น
ที่ เข้าใจ ว่า เข้าหุ้น ส่วน ทำการ อัน ไต ก็ ตาม
ถ้า มิ ได้ ประกาศ ชื่อ เป็น บริษัท ที่ ได้ จด ทะเบียน
แล โฆษณา การ ไว้ ตาม กฎหมาย จา จำเลย
เหล่านั้น อยู่ต่าง ตำบล กัน แล ต้อง หา ทั่ว
กัน ให้ หมายถึง เรียง ทั่ว

๔๐ ยื่นฟ้องฤๅคำให้การเพิ่มเติม

มาตรา ๔๐ เมื่อ โจทก์ ได้ ร้อง ฟ้อง คดี
ขึ้น แล้ว ภาย หลัง เกิด เหตุ การ ที่ เกี่ยวข้อง
กับ คดี นั้น ขึ้น อีก โจทก์ จา จำเลย จะ ทำ คำ
แจ้ง เหตุ การ นั้น มา ยื่น เป็น คดี เพิ่ม เคมี กับ

คำ พ้อง ๆ คำ ให้ การ เมื่อ ด้ รั บ อนุญาต
 ของ ศาล แล้ว ก็ ใ้ ตาม แต่ รุ ป ความ จะ
 ควร ใ้ รั บ ใ้ ๆ ไม่ ใน เวลา ไค เวลา หนึ่ง
 ใน ระหว่าง คดี ยัง ค้าง พิจารณา อยู่ แล ศาล
 จะ ทำ คำ สั่ง ใ้ โจทก์ ๆ จำเลย สืบ พยาน
 ประกอบ กับ เหตุ การ ที่ เกิด ขึ้น ใหม่ ใ้ สัก
 แต่ จะ เห็น เป็น ยุติธรรม ๆ ศาล จะ ทำ คำ
 สั่ง ใ้ โจทก์ ๆ จำเลย มี โอกาส ต่อ สู้ คดี
 คำน คำ แจ้ง เหตุ การ ที่ เกิด ขึ้น ใหม่ นั้น
 ก็ ใ้

๔๐ ถึง วัน นั้ ใ้ สอง สถาน
 ใ้ โจทก์ จำเลย มา ยัง ศาล

ไม่ ต้อง พา พยาน มา ด้ วย

มาตรา ๔๑ เมื่อ ถึง วัน นั้ ฟัง ความ ชัน
 ใ้ สอง สถาน ใ้ โจทก์ จำเลย มา พร้อ ม กัน
 ยัง ศาล แต่ ไม่ ต้อง พา พยาน มา ด้ วย ใน
 ชัน นี้ ใ้ ศาล พิจารณา คดี ข้อ หา แล คำ ให้
 การ แล ใ้ สอบ ถาม โจทก์ จำเลย ใ้ เห็น
 มุ ล คดี แล ข้อ วิวาท ใน คดี เรื่อง นั้น แล ใ้
 ศาล ใ้ สอง สถาน คัด ข้อ ที่ เป็น เนื้อ หา
 แล คำ แก่ ออก พิจารณา ตาม รุ ป ความ
 ถ้า โจทก์ จำเลย รั บ กัน ใน ข้อ หา แล คำ
 แก่ อัน นั้น ก็ ใ้ ศาล คัด สัน ใ้ คดี อัน นั้น
 เป็น ที่ แล ใ้ แก่ กัน ตาม ควร แก่ กฎหมาย
 แล ยุติธรรม ใน ขณะ นั้น

๔๒ พ้อง แย้ง

มาตรา ๔๒ ใน คดี เรื่อง ไค เมื่อ ศาล
 พิจารณา คดี เห็น ว่า คำ ให้ การ ของ จำเลย
 มี หลั ก ชูาน แม้ สืบ สมจริง โจทก์ ด้ รั บ จะ
 ต้อง เสีย สิ้น ใหม่ ๆ ใ้ ทรั พ์ แก่ จำเลย
 ถ้า จำเลย รั บ ขอ เมื่อ ก่อน พิจารณา ก็ ใ้ ๆ
 กัดัง พิจารณา อยู่ ก็ ใ้ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ
 อนุญาต ใ้ จำเลย ยื่น พ้อง แย้ง ใน คดี เรื่อง
 นั้น ใ้ แล ศาล มี อำนาจ ที่ จะ พิจารณา พ้อง
 แย้ง นั้น ไป ใน ส่วน วน เดียว กัน ๆ ต่าง
 ส่วน วน กัน ตาม แต่ ศาล จะ เห็น สมควร แก่
 ความ ยุติธรรม

ชัน ใน คดี ที่ พ้อง แย้ง เช่น นี้ ศาล มี

อำนาจ ที่ จะ สั่ง ใ้ เรียก ค่า ชนม เนียม เทียบ
 ตาม อัตรา เพิ่ม เต็ม ชัน ตาม สมควร แล มี
 อำนาจ ที่ จะ เรียก ชะรกัน โจทก์ คดี เดิม ตาม
 ที่ ศาล เห็น สมควร แก่ รุ ป ความ

๔๓ ใ้ ศาล มี ชาญ ใ้ พ้อง

แล ชาญ ใ้ ส่วน วน ใ้

มาตรา ๔๓ ใ้ ศาล มี ชาญ ใ้ พ้อง สำหรับ
 รค ความ ที่ มา พ้อง โดย ลำ คัย กัน ตาม ที่
 มา พ้อง ก่อน แล หลง ชาญ หนึ่ง แล ใ้ มี
 ชาญ ใ้ พิจารณา สำหรับ ที่ จะ รค ความ เป็น
 ส่วน วน อี ก ชาญ หนึ่ง

๔๕ ถ้าไม่ตกลงในชั้นชี้สองสถาน
ให้ยกความเรื่องนั้นเข้าในขานูชพิจารณา
มาตรา ๔๕ ถ้าความซึ่งศาลได้พิจารณา
ในชั้นชี้สองสถานแล้ว ยังไม่เป็นที่ตกลง
กันให้ให้ศาลยกความเรื่องนั้นไปเข้า
ขานูชพิจารณา ที่จะต้องพิจารณาเป็น
ลำดับ และให้ศาลกำหนดวัน ให้คู่
ความว่าความในชั้นสืบ พร้อมด้วยพยาน
ต่อไป

๔๖ หมายนัดให้คู่ความ ทราบ ก่อน
ไม่น้อยกว่าห้าวัน

มาตรา ๔๖ ถ้าความเรื่องใด ได้ยก
จากขานูชไปเข้าขานูชพิจารณา ให้
ศาลมีหมายตามแบบที่ ๘ นัดคู่ความ ทั้ง
สองฝ่ายมาฟังความชั้นสืบ และกำหนดวัน
ที่นัดนั้น ต้องให้คู่ความมีเวลา อย่าได้น้อย
กว่าห้าวัน แต่วันที่ไปออกหมายนัดไป

๔๗ ให้คู่ความนำสิ่งสำคัญมาพร้อมกัน

มาตรา ๔๗ ในหมายนัดที่ได้ว่ามา ใน
มาตรา ๔๖ นั้น ให้ศาลบังคับคู่ความให้
พาหลักฐาน ซึ่งเป็นพยานในคดี จะเป็น
หนังสือก็ตาม ฎาผู้คน ซึ่งจะมาให้ถ้อย
คำเป็นพยานก็ตาม ให้พามาพร้อมกัน
ยังศาลในวันนัดนั้น และให้ศาลแจ้งไปใน
หมายนั้น ให้เป็นที่เข้าใจแก่คู่ความว่า
ถ้าหากว่าคู่ความ ไม่พาหลักฐานพยาน

ของ ตนมา ให้ทันตามเวลาอันสมควร
ศาลมีอำนาจที่จะไม่ยอม ให้สืบพยาน
อ้างหลักฐานซึ่งมาไม่ทันนั้นได้ และโดย
จะยอมให้สืบ ก็ต่อเมื่อคู่ความฝ่ายนั้น
ได้เสียค่าช่วยการ ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง
ฎาจะต้องกระทำประการใด ๆ โดยเหตุอัน
สมควร ซึ่งศาลจะบังคับ

๔๘ หมายเรียกพยาน

มาตรา ๔๘ ถ้าคู่ความฝ่ายใด จะขอ
อำนาจศาล ให้บังคับเรียกพยานมา ยังศาล
ก็ให้วิธีร้องขอต่อศาล ให้ออกหมายตาม
แบบที่ ๙ เรียกพยานมาเบิกความยังศาล

๔๙ หมายเรียกพยาน

ให้พยาน รู้ก่อนวันนัดสองวัน
มาตรา ๔๙ การที่คู่ความ จะขอหมาย
ศาล เรียกพยานนั้น ต้องขอเสียก่อนวันนัด
หลายวัน เพื่อให้ศาล มีเวลาที่ จะหมาย
เรียกพยาน โดยอย่างต่ำที่สุด ให้พยานได้
รู้หมายก่อนวันนัด ไม่น้อยกว่าสองวัน

๕๐ สืบพยาน จำเพาะ แต่ประเด็นแล้วทุกสิ้น

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ จะพิจารณาชั้นสืบ
นั้น ให้ศาลพิจารณาแต่มูลคดี ซึ่งศาลได้
กำหนดจะข้อประเด็นไว้ ในวันเมื่อฟัง
ความชั้นชี้สองสถานนั้น และมีให้พิจารณา
ข้อความนอกออกไปจากนี้ เมื่อศาลได้ฟัง
พยานแล้วหลักฐานที่อ้างทั้งสองฝ่าย ในมูล

ก็ ขอ วิวาท นั้น แล้ว ก็ให้ พิพากษาเป็น
คำตัดสิน ลงไป

๕๐ ถ้าพยานสำคัญ มี ให้ พักความ เรื่อง นั้น ไว้
มาตรา ๕๐ ถ้า ศาล ได้ ฟัง สาขาล แด คำ
ให้การ ของ ผู้หนึ่ง ผู้ใด เป็น ที่ เชื่อ ได้ ว่า
เป็นการ เหลือ กำลั ที่ คู่ความ ฝ่าย ใด จะ
พา พยาน ของ ตน มา ใน วัน นัด ได้ แล ถ้า
พยาน นั้น เป็น พยาน สำคัญ ข้าง ฝ่าย หนึ่ง
ก็ ก็ ฎา ข้าง ฝ่าย ให้ การ แก่ ก็ ก็ เมื่อ ศาล
ได้ สืบ พยาน ยัน คามี มา จำ เพาะ หน้า เสร็จ
แล้ว ศาล มี อำนาจ ที่ จะ พัก ความ เรื่อง นั้น ไว้
เพื่อ รอ ฟัง พยาน ซึ่ง ยัง มา ไม่ ได้ ท่อ ไป
ใน วัน อื่น

๕๑ ทรวง อาการ ของ คู่ความ ที่ ช่วย

มาตรา ๕๑ ถ้า คู่ความ ฝ่าย ใด ขอด ช่วย
แล อีก ฝ่าย หนึ่ง จะ ขอ ให้ ศาล ทรวง ก็ ให้
ศาล แ่่ง เจ้า พนักงาน ไป ทรวง ผู้ ขอด ช่วย
นั้น แล ให้ นำ รายงาน มา แจง ต่อ ศาล คู่
ความ ผู้ ที่ ขอ ให้ ทรวง จะ กำกับ ไป กับ เจ้า
พนักงาน เอง ฎา จะ จ้าง หมอ กำกับ ไป ทรวง
ผู้ ขอด ช่วย ก็ได้ ถ้า ผู้ ทรวง ได้ มา สา ขาล
ต่อ ศาล ว่า ผู้ ขอด ช่วย ไม่มี อาการ อื่น สม
ควร จะ ต้อง เว้น จาก มา ศาล ได้ ก็ ให้ ศาล
ฟัง ว่า ผู้ ขอด ช่วย นั้น จาก โรง ศาล

๕๒ คู่ความ ทำให้ คู่ความ อีก ฝ่าย หนึ่ง
สา ขาล ฎา ฎา ฎา ฎา เป็น การ ทัก สิ้น

แพ ้ ชะนะ ก็น กั ใ

มาตรา ๕๒ คู่ความ ฝ่าย หนึ่ง จะ ร้อง
ขอ ให้ คู่ความ อีก ฝ่าย หนึ่ง สา ขาล ฎา ฎา ฎา
ฎา ฎา เป็น การ ทัก สิ้น แพ ้ ชะนะ ก็น กั ใ
แต่ ฝ่าย ผู้ ที่ ขอ ต้อง ยอม ว่า คดี อื่น นั้น ให้
ทัก สิ้น แล้ว ไป ตาม คำ สา ขาล นั้น แล ข้อ
ความ ซึ่ง จะ ขอ ให้ สา ขาล ว่า จริง อย่างไร
นั้น ต้อง ให้ มี ข้อ สำคัญ อื่น เป็น หลัก
สำหรับ ทัก สิ้น คดี ใ กั ้วย ถ้า ศาล เห็น ชอบ
ข้อ ความ ซึ่ง คู่ความ ฝ่าย หนึ่ง ยก ขึ้น ทำให้
อีก ฝ่าย หนึ่ง สา ขาล ฎา ฎา ฎา ฎา แล้ว
แล คู่ความ อีก ฝ่าย หนึ่ง ไม่ ยอม สา ขาล ฎา ฎา ฎา
ฎา ฎา ก็ ให้ คดี เคา คดี ของ คู่ความ อีก
ฝ่าย หนึ่ง เป็น แพ ้ เพราะ เหตุ ว่า ความ สำ
คัญ ของ สา ขาล อย่าง นี้ คือ คู่ความ ฝ่าย
หนึ่ง ยอม สัก แล้ว แต่ ใจ จริง ของ อีก ฝ่าย
หนึ่ง เท่า นั้น

๕๓ ศาล เบิก ว่า ความ ตาม กำหนด

ต่อ มี เหตุ ึ่ง เลื่อน เวลา ได้

มาตรา ๕๓ ให้ ศาล ึ่ง พิจารณา ความ
อัน มี มา ยัง โรง ศาล โดย กำหนด วันที่ มี นัด
หมาย แน่ นอน เมื่อ จำ เป็น โดย เหตุ การ
ึ่ง ให้ เลื่อน ไป วัน อื่น ได้

๕๔ ให้ ศาล พิจารณา ความ ที่ เสร็จ สำ นอน ก่อน

มาตรา ๕๔ ตาม วัน เป็น ปรกติ ใน เวลา
แรก เบิก ศาล ให้ ศาล พิพาก ษา ตาม ซึ่ง
พิจารณา เสร็จ สำ นอน แล้ว นั้น ก่อน แล้ว

จึงเรียก ความ ตาม ขาญ ชี พิจารณา เป็น สำ
นวน เข้า มา โดย ลำ คับ

๕๕ ถ้า จะ เลื่อน เวลา พิจารณา
ให้ เขียน วัน นั้ก ประ ภาศ วั้ ที่ ศาล

มาตรา ๕๕ ถ้า หาก ว่า การ ที่ มี อยู่ ใน
ศาล มาก ไม่ พะ ที่ จะ พัง ความ เรือง ไก
ฎา ที่ จะ พัง ความ เรือง ไก ได้ เสร้จ สำ นวน
ใน วัน ที่ กำหนด นั้ก นั้น ไม่ ไ้ ศาล จะ ส่ง ให้
เลื่อน ไป พัง ต่อ วัน อื่น ก็ ไ้ แต่ ให้ กำหนด
วัน นั้ก ชั้ก ประ ภาศ วั้ ย้ง ศาล ใน ขณะ นั้น
ให้ ชั้ก ผู้ เกยว ชั้ก ใน ความ เรือง นั้น ทวาย
ทั้ว กัน แล้ว ก็ เสมอ เหมือน กัน ไ้ ออก ทมาย
นั้ก ฉเพาะ คู่ ความ นั้น ๆ กั้วย

๕๖ ลง ความ เห็น ใน คำ ตัก สิ้น ถ้า ผู้ พิ พากษา
นั้ก เป็น คณะ ให้ พัง เขา ชั้ก เห็น มาก ผู้ เห็น
แตก ต่าง ให้ ชั้ก ชั้ก ความ เห็น ของ ตน วั้ กั้วย

มาตรา ๕๖ ใน คำ พิ พากษา นั้น ศาล
ต้อง ชั้ก ให้ เห็น ชั้ก วิวาท ชั้ก ต้อง ตัก สิ้น ทั้
คำ ตัก สิ้น แล เหตุ ผล ชั้ก ประ กอบ ใน คำ ตัก
สิ้น อ้น นั้น

อ้น ถ้า ศาล ไ้ ผู้ พิ พากษา หลาย คน
นั้ก เป็น คณะ พิจารณา ให้ ตัก สิ้น ตาม เนื้อ เห็น
ของ ผู้ พิ พากษา ที่ รวม กัน ไ้ โดย มาก ผู้
พิ พากษา คน ไ้ ไม่ เห็น กั้วย คำ ตัก สิ้น นั้น
แล เห็น ว่า ควร จะ ตัก สิ้น ประ ภาศ ไ้ ก็ ไ้
ชั้ก เนื้อ เห็น ลง วั้ ใน ท้าย สำ นวน ถ้า แล จะ
ชั้ก เหตุ ผล ตาม เนื้อ เห็น ของ ตน ลง วั้ กั้วย ก็ ไ้

๕๗ ห้าม ตัก สิ้น ไม่ ให้ เกิน พ้อง

มาตรา ๕๗ ห้าม มิ ให้ ศาล ตัก สิ้น ให้ สั้
ไ้ ไ้ มาก เกิน ไป กว่า ที่ โทษ ไ้ ร้อง ขอ
ให้ เรียก เขา สิ่ง นั้น ๆ ความ ชั้ก ห้าม นี้ ใช้
ฉเพาะ ใน การ ที่ จะ เกิด เป็น ผล จาก สิ่ง ชั้ก
เรียก ร้อง พ้อง หา กัน เหมือน ทั้ว คำ ชั้ก ชั้ก การ
ฎา คำ ชั้ก คำ ออก เขย เป็น ต้น แต่ ไม่
เป็น ชั้ก ห้าม ถึง คำ ฎา ชั้ก รรม เนื้อ ม ชั้ก แม้
ว่า คู่ ความ จะ ไม่ ไ้ ร้อง ให้ เรียก ฎา ให้ ผู้
ไ้ เสีย กั้ ศาล มี อำ นาจ จะ ตัก สิ้น ให้ ไ้
ตาม ที่ เห็น เสมควร

๕๘ งก พิจารณา คดี วั้ กั้วย จะ มี คำ วิ นิจฉัย
ของ เจ้า พนั้ก งาน ฝ่าย ชั้ก การ

มาตรา ๕๘ เมื่อ คำ ตัก สิ้น ของ คดี อ้น ไ้
ย้อม เขา ไ้ รอย อยู่ ทั้ เรือง ฎา ทั้ ส่วน นั้ก
ใน คำ วิ นิจฉัย ที่ ค้าง อยู่ แต่ ก่อน ก็ ไ้ ฎา ที่
ควร จะ ไ้ วิ นิจฉัย ไ้ โดย เจ้า พนั้ก งาน ฝ่าย
ชั้ก การ ก็ ไ้ ศาล จะ ส่ง ให้ งก การ พิจารณา
นั้ก วั้ จน กว่า เจ้า พนั้ก งาน ฝ่าย ชั้ก การ
จะ วิ นิจฉัย ใน ชั้ก นั้น ก็ ไ้

๕๙ งก พิจารณา คดี วั้

กั้วย มี ผู้ ทำ ผิด มี โทษ เป็น อาญา หลวง
มาตรา ๕๙ เมื่อ กั้ ลง พิจารณา คดี อยู่
ปรากฏ ว่า มี ผู้ กระ ทำ ผิด มี โทษ เป็น อาญา
หลวง ชั้ก เป็น ชั้ก ที่ ว่า ถ้า พิจารณา ไ้ ร้อง
ว่า ผิด แล จะ กระ ทำ ให้ คำ ตัก สิ้น ของ คดี
ที่ พิจารณา อยู่ นั้น เปลี่ยน แล ลง ไป ไ้ กั้ นั้น

ศาล จะสั่ง ให้ยก การ พิจารณา คดี นั้น ไว้ จนกว่า ศาล พระราช อาญา จะตัดสิน ความ ข้อ นั้น แล้ว ก็ ใ้

หมวด ที่ ๘

ว่า ด้วย ลักษณะ พยาน

— ๐ —

๖๐ สืบ พยาน ตาม พระราชบัญญัติ

ลักษณะ พยาน ร.ศ. ๑๑๓

มาตรา ๖๐ การ พิจารณา ซึ่ง เกี่ยว ข้อง ด้วย พยาน ประการใด ๆ ให้ ใช้ ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ พยาน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๓ นั้น ทุก ประการ

หมวด ที่ ๙

ว่า ด้วย ลักษณะ ขาคณิต

แต่ คัดสิน คดี ที่ คู่ความ ไม่ พร้อม กัน

— ๐ —

๖๑ อย่าง ไร ที่ เรียกว่า ขาคณิต

มาตรา ๖๑ การ พิจารณา ธรรมดา คดี ที่ ศาล มี หมาย นัด เรียก คู่ความ มา ในการ พิจารณา คราวใด ๆ ครั้ง แต่ นัด จำเลย มา ให้ การ นัด ซึ่ง สอง สถาน สืบ พยาน ฟัง คำ พิพากษา แต่ นัด อย่างอื่น ๆ ตาม กำหนด วัน ใน หมาย นัด นั้น ๆ ถ้า คู่ความ ฝ่าย โจทก์ ฝ่าย จำเลย ใ้ รับ หมาย นัด รู้ กำหนด วัน แล เวลา แล้ว มิ ได้ มาเอง ฤฯ ไม่มี คน แก่ ต่าง ว่าต่าง มา แทน แต่ ไม่ แจ้ง เหตุ การ ที่ จำเลย จะ มา ไม่ ได้ ใน วัน นัด นั้น ด้วย

เหตุ ประการใด ให้ ศาล ทราบ ก็ ให้ ศาล ตัด ว่า คู่ความ นั้น ขาคณิต ให้ ยับ ศึก ตาม ความ ใน มาตรา ต่อไป นี้

๖๒ หมาย นัด ให้ คู่ความ ทราบ ล่วง หน้า ไม่ ต่ำ กว่า ห้า วัน คู่ความ ทราบ แล้ว ให้ ลง ชื่อ รับ ใน คู่ฉบบ หมาย แล้ว ลง หมาย ชี้ ใ้

มาตรา ๖๒ เมื่อ ศาล ใ้ นำ หมาย นัด ซึ่ง ระ ความ เรือง ไท ใ้ ออก หมาย นัด ให้ คู่ความ ทราบ ล่วง หน้า ก่อน ถึง วัน นัด ทั้ง แต่ ห้า วัน ขึ้น ไป พอ ที่ คู่ความ จะ ใ้ มี เวลา เตรียม

ตัว หมาย นัด นั้น ใ้ พิมพ์ ข้อ ความ ตาม ข้อ พระราช บัญญัติ นี้ ที่ เกี่ยว กับ คดี นั้น ๆ ไว้ ใ้ ผู้ รับ หมาย ทราบ ด้วย เมื่อ เจ้า พนักงาน ศาล ถึง หมาย ไป ใ้ คู่ความ ทราบ แล้ว ใ้ คู่ความ ผู้ รับ ลง ชื่อ รับ ใน คู่ฉบบ หมาย แล้ว ใ้ เจ้า พนักงาน ศาล ฉีก คู่ฉบบ หมาย นำ กลับ มา ส่ง ต่อ ยกรับ ใ้ ศาล ลง หมาย ชี้ ความ ที่ รับ หมาย นัด แล้ว เสนอ ต่อ ผู้ พิพากษา แต่ ประการ ใ้ ใ้ ศาล

๖๓ โจทก์ จำเลย ไม่ มา ฤฯ ไม่ แจ้ง หมาย ใ้ มา ตาม นัด ใ้ เลิก ความ เสีย

มาตรา ๖๓ เมื่อ ถึง วัน กำหนด นัด ผู้ พิพากษา เรียก ความ ที่ นัด มา พิจารณา เรือง ไท โจทก์ จำเลย ฤฯ ผู้ แก่ ต่าง ว่าต่าง โจทก์ จำเลย ไม่ มา ตาม นัด ทั้ง สอง ข้าง แล